četvrtak, 23. lipnja 2022.

P9_TA(2022)0265

Mjere uključivanja u okviru programa Erasmus+ 2014. – 2020.

Rezolucija Europskog parlamenta od 23. lipnja 2022. o provedbi mjera uključivanja u okviru programa Erasmus+ za razdoblje 2014. – 2020. (2021/2009(INI))

(2023/C 32/07)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir članke 6., 10., 165. i 166. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1288/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi programa „Erasmus+": programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport i stavljanju izvan snage odluka br. 1719/2006/EZ, 1720/2006/EZ i 1298/2008/EZ ([1]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa „Erasmus+": programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013 ([2]),

— uzimajući u obzir izvješće Komisije od 31. siječnja 2018. naslovljeno „Evaluacija programa Erasmus+ sredinom programskog razdoblja (2014.–2020.)" (COM(2018)0050),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. studenoga 2017. naslovljenu „Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet: Doprinos Europske komisije sastanku na vrhu u Göteborgu 17. studenoga 2017." (COM(2017)0673) ,

— uzimajući u obzir međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava ([3]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025." (COM(2020)0698), koja se temelji na zaključcima Vijeća od 16. lipnja 2016. o ravnopravnosti LGBTI osoba,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. rujna 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020. – 2025." (COM(2020)0565), kojom se nastoji ažurirati Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo ([4]) (Direktiva o rasnoj jednakosti),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2020. o učinkovitim mjerama za ekologizaciju programa Erasmus+ i Kreativna Europa te Europskih snaga solidarnosti ([5]),

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, kao i članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku odobrenja izrade izvješćâ o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora za predstavke,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za kulturu i obrazovanje (A9-0158/2022),

A. budući da je mobilnost iznimno važan dio digitalnog učenja i učenja koje zahtijeva fizičku prisutnost; budući da je pružanje jednakih i uključivih mogućnosti svima svojstveno temeljnim vrijednostima Europske unije, te tako mora i ostati, i budući da ljudi iz svih sredina i društvenih slojeva moraju u potpunosti i jednako moći iskoristiti program Erasmus+; ističe da program Erasmus+ ne koristi samo sudionicima nego i cijelim zajednicama i društvima te da ispunjava 4. Cilj UN-ova programa održivog razvoja; napominje da to dovodi do demokratskijih, snažnijih, povezanijih i otpornijih društava;

([1]) SL L 347, 20.2.2013., str. 50.
([2]) SL L 189, 28.5.2021., str. 1.
([3]) SL C 428, 13.12.2017., str. 10.
([4]) SL L 180, 19.7.2000., str. 22.
([5]) SL C 385, 22.9.2021., str. 2.

B. budući da se u Uredbi o uspostavi programa Erasmus+ za razdoblje 2014. – 2020. ističe promicanje socijalnog uključivanja i sudjelovanje osoba s posebnim potrebama ili s manje mogućnosti, kako je definirano u Strategiji za uključivanje i raznolikost u okviru programa Erasmus+, koja obuhvaća osobe s invaliditetom, zdravstvenim problemima, teškoćama u učenju, kulturnim razlikama te osobe koje se suočavaju s gospodarskim, zemljopisnim i društvenim preprekama; ističe da je i trenutni program Erasmus+ (2021. – 2027.) usko povezan sa zelenom i digitalnom tranzicijom;

C. budući da je pandemija bolesti COVID-19 ozbiljno utjecala na obrazovni sektor u cjelini, što je dodatno pogoršalo postojeće nejednakosti u pristupu obrazovanju i naglasilo potrebu za zadržavanjem mjera uključivanja u okviru programa Erasmus+ te za poduzimanjem svih potrebnih poboljšanja;

D. budući da na europskoj razini za program Erasmus+ za razdoblje 2014. – 2020. nije utvrđena usklađena i obvezna strategija za uključivanje, što je nedostatak koji je imao znatno ograničavajući učinak na mjere uključivanja u okviru programa;

E. budući da fizička mobilnost omogućuje uranjanje u druge kulture i optimalnu interakciju s njima i budući da su virtualna razmjena i učenje vrijedna dopuna fizičkoj mobilnosti, no ne pružaju istu kvalitetu iskustva i koristi;

F. budući da je pandemija ubrzala digitalnu tranziciju i ukazala na važnost posjedovanja dobrih digitalnih vještina; ističe činjenicu da Erasmus+ može znatno doprinijeti digitalnom usavršavanju i prekvalifikaciji;

G. budući da je iskustvo mobilnosti koje nudi Erasmus+ transformativno za sudionike i da može pozitivno utjecati na njihove komunikacijske vještine, samopouzdanje, otvorenost, kritičko razmišljanje, osobni i profesionalni napredak, zapošljivost, dobrobit i razumijevanje prednosti ujedinjene Europe jer pruža uključive mogućnosti učenja koje obogaćuju njihove živote i omogućuju im da iskuse jezičnu i kulturnu baštinu Europe i istodobno steknu doživotno znanje;

H. budući da je u evaluaciji programa Erasmus+ sredinom programskog razdoblja 2014. – 2020. koju je objavila Komisija 2018. istaknuta potreba za otvaranjem prema većem broju ljudi s manje mogućnosti i manjim organizacijama u svim regijama;

1. sa zadovoljstvom primjećuje općenito pozitivan dojam o tome kako su se mjere uključivanja razvile tijekom programskog razdoblja 2014. – 2020. programa Erasmus+;

2. ističe da bi se u okviru programa Erasmus+ trebali podupirati planovi internacionalizacije dionika i sudionika programa kojima se doprinosi uklanjaju fizičke, psihološke, socijalne, socioekonomske, jezične, digitalne i druge vrste prepreka mobilnosti u svrhu učenja i europski projekti kojima se nude jasne i detaljne informacije te kvalitativna potpora sudionicima iz nedovoljno zastupljenih skupina i sudionicima s posebnim potrebama;

3. naglašava ključnu potrebu za prilagođenim financiranjem i bespovratnim sredstvima kao što su pretfinanciranje, dodatna bespovratna sredstva, plaćanja unaprijed i paušalni iznosi kako bi se povećalo sudjelovanje osoba s manje mogućnosti ili osoba u nepovoljnom položaju jer financijske prepreke i dalje predstavljaju jednu od najvećih prepreka u programu Erasmus+; u tom pogledu naglašava da je potrebno primijeniti fleksibilna pravila kako bi se osigurao dostatan financijski iznos za njihove potrebe, posebno njihove životne troškove;

4. poziva Komisiju da dodatno razvije instrumente financiranja programa Erasmus+ i uspostavi sinergije s drugim programima;

5. naglašava da je iznos novca raspodijeljenog putem bespovratnih sredstava za mobilnost u nekim slučajevima i dalje nedostatan, što može biti uzrok socijalne isključenosti studenata i obitelji koji si ne mogu priuštiti mobilnost; poziva na povećanje proračuna za 2023. kako bi se u potpunosti provelo mjere uključivanja u Erasmus+ i Europske snage solidarnosti;

6. potiče Komisiju da osigura ispravan i potpun rad postojećih digitalnih alata te da bez odlaganja pristupi rješavanju ozbiljnih ustrajnih pitanja povezanih s alatima IT-ja za Erasmus+ koja znatno otežavaju sudjelovanje manjih organizacija, osoba s manjim mogućnostima, starijih sudionika i osoblja koje pomaže s administrativnom papirologijom, ali i sudjelovanje svih vrsta korisnika; poziva Komisiju da postupak uvođenja novouvedenih informatičkih alata učini lakšim i pristupačnim svim skupinama te da ih testira u dovoljno velikim razmjerima prije njihove provedbe;

četvrtak, 23. lipnja 2022.

7. napominje da administrativne prepreke sprečavaju sudjelovanje mnogih potencijalnih sudionika u programu; potiče Komisiju da smanji birokraciju i pojednostavi postupke za pristup financiranju kako bi ga se lakše razumjelo i učinilo pristupačnijim; ističe da je administrativno opterećenje prepreka za pristup svima i da najviše utječe na one s manje mogućnosti ili s posebnim potrebama; naglašava važnost osiguravanja postupaka podnošenja zahtjeva na svim jezicima Europske unije;

8. pohvaljuje ulogu nastavnika, mladih i socijalnih radnika, organizacija civilnog društva, udruga i obrazovnog osoblja kao glavnih pokretača u okviru institucija sudionica kada je riječ o podizanju svijesti o programu, informiranju i podupiranju budućih učenika te identificiranju osoba s manje mogućnosti; ističe da bez njih većina sudionika, a naročito oni s manje mogućnosti, ne bi mogla sudjelovati; poziva Komisiju, države članice i nacionalne agencije da vrednuju i priznaju njihov često dobrovoljni rad, da ih podrže olakšavanjem njihove mobilnosti i pruže im odgovarajuće financiranje i potporu, dok prate sudionike s manje mogućnosti i pružaju im posebno osposobljavanje prilagođeno njihovim potrebama; napominje da je važno ažurirati različite alate kojima se služe za identificiranje mogućih sudionika te bolje prilagoditi iskustvo programa Erasmus+ kako bi se odgovorilo na potrebe svakog pojedinog sudionika;

9. naglašava važnost pružanja odgovarajućeg osposobljavanja i potpore edukatorima o tome kako učinkovito upravljati izazovima i mogućnostima te kako poticati razmjenu primjera dobre prakse u tom području;

10. potiče države članice i nacionalne agencije da omoguće više obrazovnih seminara za osoblje programa Erasmus+ koji bi im omogućili da provode projekte, razviju uključive metode i istraže nove načine za dopiranje do budućih korisnika programa;

11. naglašava da je potrebno da Komisija, države članice i nacionalne agencije pruže bolju potporu lokalnim organizacijama u svim područjima, uključujući manje organizacije i organizacije koje vode zajednice, osobito u najudaljenijim regijama, na otocima i u udaljenim, planinskim, ruralnim i teže dostupnim područjima te da osiguraju da se sredstva i projekti pravedno raspodjeljuju u svakoj državi članici;

12. ističe važnost pružanja odgovarajuće financijske i materijalne potpore osoblju, zajedno s daljnjim osposobljavanjem i dodatnim stručnim znanjem, kako bi se osoblje moglo posvetiti sudionicima i njihovim obiteljima, poboljšavajući pritom pristup projektima, njihov uspjeh i učinak te pritom osigurati neometan rad projekata i mobilnosti; napominje da nacionalne agencije u državama članicama mogu pružiti znatnu pomoć tako da utvrde potrebe organizacija i institucija u tom području i pruže im potrebnu potporu;

13. ističe pozitivan učinak kratkoročne mobilnosti djece školskog uzrasta u prevladavanju mentalnih i psihosocijalnih prepreka te poziva Komisiju i nacionalne agencije da potaknu projekte mobilnosti usmjerene na djecu i adolescente;

14. poziva Komisiju i države članice da organiziraju ciljane informativne kampanje, na internetu i izvan njega, kako bi se povećala razina osviještenosti i informiranosti građana o prednostima programa Erasmus+ u suradnji s medijima i društvenim mrežama u javnim obrazovnim ustanovama kao što su knjižnice, škole i sveučilišta;

15. poziva sve nacionalne agencije da imenuju posebne službenike za uključivanje i raznolikost kako bi se izravno doprlo do učenika s posebnim potrebama i/ili učenika s manje mogućnosti; u tom pogledu poziva organizacije koje su odabrane za provedbu mjera u okviru programa Erasmus+ da imenuju posebne osobe za kontakt usmjerene isključivo na osobe s manje mogućnosti te podsjeća da informacije o uslugama potpore za osobe s posebnim potrebama moraju biti jasne, ažurirane, potpune i lako dostupne;

16. poziva Komisiju da poboljša smjernice za nacionalne politike kojima će se omogućiti bolje sudjelovanje učenika sa zdravstvenim problemima, kulturnim razlikama te gospodarskim, geografskim i socijalnim preprekama te da provodi istrage i izvješćuje o njihovoj provedbi;

17. podupire sve inicijative EU-a usmjerene na olakšavanje mobilnosti učenika, kao što su mobilna aplikacija Erasmus+, „Erasmus bez papira" i europska studentska iskaznica; poziva Komisiju da razmotri mogućnost bližeg povezivanja programa Erasmus+ i drugih programa te da potiče međusektorsku suradnju, među ostalim s Interrailom, kako bi se potaknule veća uključenost i ravnopravnost, koje će sudionicima omogućiti bolje i ekološki osviještenije mogućnosti za mobilnost, naročito onima s manje mogućnosti; poziva Komisiju da inicijativu DiscoverEU učini uključivijom i omogući sudjelovanje većeg broja ljudi;

18. naglašava da bi posebnu pozornost trebalo posvetiti jezičnim kompetencijama, posebno za sudionike s manje mogućnosti; stoga poziva na ciljanu potporu prilagođenu pojedinačnim skupinama za učenje jezika u okviru pripreme za mobilnost te ustraje u tome da ta potpora ne bi trebala biti ograničena na internetske tečajeve;

19. prepoznaje važnu ulogu resursnih centara potpore, naprednog učenja i mogućnosti za osposobljavanje (SALTO) za uključenost i raznolikost u provedbi mjera uključivanja za dio programa Erasmus+ koji se odnosi na mlade te naglašava da će se proširenje strategija za uključivanje na dio o obrazovanju i osposobljavanju u aktualnom programskom razdoblju morati pomno pratiti jer su ciljne skupine drukčije; naglašava kako je potrebno da nacionalne agencije ostvare bližu suradnju sa zavodima za zapošljavanje i drugim dionicima u području obrazovanja odraslih kako bi omogućili integraciju odraslih učenika u program Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027.;

20. žali zbog nedostatka pouzdanih kvantitativnih i kvalitativnih podataka o sudjelovanju osoba s manje mogućnosti u programu Erasmus+ jer bi se ti podaci mogli upotrijebiti za utvrđivanje na koje bi skupine trebale biti usmjerene mjere uključivanja; ističe potrebu za razvojem alata ocjenjivanja koji bi rezultirali jasnim statističkim podacima i na odgovarajući način ocijenili dodatna problematična pitanja kako bi se izradio alat za upravljanje i usmjeravanje mjera uključivanja s pomoću metoda kojima se poštuju privatnost i propisi o zaštiti podataka te kojima se ne nameću nepotrebna administrativna opterećenja organizacijama i sudionicima; ponovno potvrđuje potrebu za većom izgradnjom kapaciteta osoblja u pogledu pokazatelja i sustava za praćenje uključenosti;

21. naglašava da je važno u tekućem programskom razdoblju na razini EU-a financirati više istraživanja i studija o uključivanju kako bi se procijenio učinak mjera koje poduzimaju nacionalne agencije i dionici u uključivanju organizacija i osoba s manje mogućnosti; naglašava da je važno voditi evidenciju i statistiku koje bi trebale služiti kao temelj za savjetovanje za buduće programe;

22. zahtijeva da se uzmu u obzir posebne potrebe osoba s invaliditetom kako bi se olakšalo njihovo sudjelovanje u programu tako da im se ponudi hibridna mobilnost pripremom za razdoblje mobilnosti, da im se pruži prilika da imaju pratnju te da im se osiguraju primjeren i pristupačan smještaj i specijalizirane usluge za pružanje potpore na temelju njihovih potreba; ističe potrebu za prikupljanjem njihovih povratnih informacija nakon razdoblja mobilnosti kako bi se poboljšalo sudjelovanje budućih korisnika; naglašava potrebu za posebnom potporom, smjernicama i alatima koji će osobama s invaliditetom omogućiti da se registriraju i sudjeluju u programima Erasmus+; podsjeća da bi osobe u pratnji također trebale imati pristup financijskim sredstvima i bespovratnim sredstvima za sudjelovanje u programu mobilnosti;

23. naglašava važnost programa Erasmus+ u promicanju vrijednosti tolerancije i raznolikosti; poziva Komisiju da uspostavi sinergije između akcijskog plana EU-a za antirasizam i programa Erasmus+ kako bi se odgovorilo na posebne potrebe i suzbio rasizam u svim njegovim oblicima;

24. pozdravlja razvoj projekata u okviru programa Erasmus+ koji su usmjereni na poboljšanje rodne ravnopravnosti i uključivanje žena u sve sektore obrazovanja, posebno u području znanosti, tehnologije, inženjerstva, umjetnosti i matematike (STEAM), te poziva Komisiju i države članice da u okviru svojih politika i djelovanja nastave davati važnost rodnoj ravnopravnosti;

25. pozdravlja projekte kojima se promiče i podiže razina osviještenosti o seksualnoj raznolikosti i potiče poštovanje pripadnika zajednice LGBTIQ+ te poziva Komisiju da stvori istinske veze između Strategije EU-a za ravnopravnost LGBTIQ osoba i programa Erasmus+;

26. ističe potrebu za ciljanim rješenjima i pristupom na temelju potreba kada je riječ o mogućnostima za mobilnost povezanu s učenjem za osobe iz marginaliziranih skupina kako bi se povećalo njihovo sudjelovanje u programu i osiguralo da dobiju odgovarajuću potporu, imajući na umu da su financijske i institucionalne prepreke i dalje jedan od najvećih razloga njihova nesudjelovanja;

27. zahtijeva od Komisije i država članica da osiguraju da sve relevantne informacije o programu Erasmus+ budu dostupne osobama s invaliditetom, posebno s pomoću prilagođenih alata na internetu koji nemaju prepreke i koji su dostupni na svim europskim jezicima; podsjeća da ne bi smjele postojati prepreke u postupcima planiranja i procjene; pozdravlja uspostavu manifestacije Dani Erasmusa i naglašava važnost uloge bivših sudionika programa Erasmus+ i mreža bivših studenata u dalekosežnom promicanju programa i njihove uloge kao moguće jedinstvene kontaktne točke za sve buduće učenike;

28. poziva države članice da ocijene svoje postojeće politike i da usvoje ciljane programe i mjere za učenike s manje mogućnosti i za učenike s posebnim potrebama, svih dobnih skupina i podrijetla, kako bi se povećalo sudjelovanje u programu Erasmus+, posebno u pogledu mobilnosti, i potaknula razmjena dobrih praksi u tom području; prima na znanje ključnu ulogu nacionalnih agencija i volonterskih organizacija u olakšavanju tog procesa;

29. ističe pozitivan učinak programa Erasmus+ u trećim zemljama kao čimbenika u procesu europske integracije i jačanja vidljivosti EU-a; naglašava potrebu za boljim partnerstvima i za većom uključivošću projekata u okviru programa Erasmus+ u pridruženim zemljama i drugim zemljama koje zadovoljavaju kriterije, osobito na zapadnom Balkanu te u istočnom i južnom susjedstvu; poziva Komisiju da olakša međunarodno savjetovanje (digitalno i uživo) među nacionalnim agencijama u državama članicama i u zemljama sudionicama radi razmjene primjera dobre prakse; napominje da će se time dodatno ojačati njihova suradnja i da će im se omogućiti primjena novih rješenja, ideja i iskustava stečenih na terenu, što će dovesti do većeg broja sudionika u programu Erasmus+;

30. naglašava potrebu za omogućavanjem veće fleksibilnosti programa Erasmus+ u slučaju krize, o čemu svjedočimo od početka rata u Ukrajini; pozdravlja mjere koje je najavila Komisija i kojima se ukrajinskim studentima i obrazovnom osoblju pogođenom ratom omogućuje nastavak obrazovnih i profesionalnih aktivnosti u Ukrajini i u bilo kojoj državi članici; poziva na pružanje veće pomoći ukrajinskim studentima i pružanje dodatne potpore za održavanje ukrajinskih visokoškolskih ustanova i akademske zajednice;

31. žali zbog odluke vlade Ujedinjene Kraljevine da ne sudjeluje u programu Erasmus+ u tekućem programskom razdoblju nakon njezina izlaska iz Europske unije, što predstavlja gubitak prilika za mlade i u EU-u i u Ujedinjenoj Kraljevini;

32. ističe važnost poticanja mobilnosti učenika u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) kako bi se doprlo do mladih iz svih sredina te sa zadovoljstvom primjećuje povećan broj mogućnosti za njihovu dugoročnu mobilnost koje su stvorene tijekom programskog razdoblja 2014. – 2020.;

33. poziva Komisiju i države članice da iskoriste Europsku godinu mladih i povezana događanja za učinkovito promicanje mogućnosti koje nudi program Erasmus+, posebno za osobe s manje mogućnosti i osobe u nepovoljnom položaju, kako bi se zajamčio djelotvoran učinak Europske godine mladih, posebno u pogledu životnih uvjeta, obrazovnih mogućnosti i demokratskog sudjelovanja mladih; žali zbog toga što je iznos dodijeljenog proračuna za Europsku godinu mladih nedovoljan za zadovoljavanje potreba inicijative;

34. podsjeća na iznimnu važnost jamčenja automatskog priznavanja kvalifikacija i razdoblja učenja u kontekstu europskog prostora obrazovanja kao komplementarnog alata za postizanje potpune učinkovitosti mjera uključivanja u okviru programa Erasmus+ i Europskih snaga solidarnosti;

35. pozdravlja Komisijino nedavno donošenje okvira mjera kojima je cilj povećati raznolikost i uključivost u trenutačnom programu Erasmus+ i programu Europskih snaga solidarnosti za razdoblje 2021. – 2027. i poziva Komisiju da pobliže prati buduću nacionalnu provedbu tog okvira i da o tome svake godine obavješćuje Parlament; ističe da potpuna provedba posebnog okvira mjera uključivanja može poslužiti kao korisno iskustvo i primjer za druge programe EU-a koji izravno utječu na živote građana, kao što su programi Kreativna Europa te Građani, jednakost, prava i vrijednosti;

36. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.